

Styrelsen	2022-12-01
Handling nr	5
Handläggare	Maria Björner Brauer
Daterad	2022-11-28
Reviderad	

Till
Styrelsen för Västtrafik AB

Principer för seniorerbjudandets kalkylmodell

FÖRSLAG TILL BESLUT

Under förutsättning att kollektivtrafiknämnden godkänner besluten, föreslås styrelsen besluta:

- att den nya kalkylmodellen för Västtrafiks seniorerbjudande baseras på resandet med respektive kommuns seniorbiljett samt nettokostnaden per resa med beaktande av bolagets totala självfinansieringsgrad, samt
- att seniorerbjudandet för de största pendlingsnaven Göteborg, Mölndal, Partille och Borås endast erbjuds för resor i lågtrafik.

Skövde dag som ovan

Lars Backström

BAKGRUND

Dagens seniorerbjudande prissätts utifrån intäktsbortfall. Kommunerna betalar för de biljettintäkter seniorerna hade betalat till Västtrafik om seniorerbjudandet inte hade funnits. För tillkommande resor efter att erbjudandet införts får Västtrafik ingen ersättning. Utformningen med ett pris per seniorkort leder ofta till missuppfattningen att kommunerna påverkas ekonomiskt av att en del seniorbiljetter inte används.

Nuvarande kalkylmodell bygger på en resvaneundersökning från 2006. Utöver detta har trafiken, och därmed resmöjligheterna, byggts ut väsentligt sedan dess. Dagens modell tar inte heller hänsyn till ökade trafik kostnader till följd av det ökade resandet, till exempel incitamentskostnader.

ÄRENDEGENOMGÅNG

Inom ramen för Västtrafiks pågående uppdrag att se över seniorerbjudandet har ett förslag till ny kalkylmodell tagits fram. Den nya kalkylmodellen föreslås i stället bygga på Västtrafiks kostnader och genomförda resor. Förslaget innebär en modell där Västtrafik får kompensation för nettokostnaden per resa och där hänsyn har tagits till självfinansieringsgraden.

Resandet är den största faktorn som påverkar kommunernas kostnader för tillköpen, men även trafik kostnaden är en parameter i prissättningen. Göteborg, Mölndal, Partille och Borås har en större andel av den totala trafiken i rusningstrafik än övriga kommuner och berörs därmed av en större andel av trafik kostnaden. I dessa kommuner är det också nödvändigt att sprida resandet över dygnet av trafik kapacitetsskäl, och de föreslås mot den bakgrunden endast kunna välja seniorerbjudande med giltighet i lågtrafik.

Prissättningen i den nya kalkylmodellen utgår ifrån kostnad per resa, hur många resor som görs med respektive kommuns seniorbiljett samt bolagets totala självfinansieringsgrad. Resandet beräknas med hjälp av viseringsgraden och, i Göteborg, Mölndal och Partille, dessutom genom särskild bedömning av resandet i det öppna systemet. Bolagets självfinansieringsgrad föreslås beräknas utifrån det genomsnittliga prognostiserade värdet för perioden 2023 tom 2027 och uppdateras därefter vart 5:e år.

Kommunerna föreslås faktureras med en fast årlig kostnad för seniorerbjudandet i förväg, vilket ger en trygghet genom att kostnaderna går att förutspå i god tid.

Modellen föreslås beräkna kommande årskostnad med en eftersläpning på två år. Under innevarande år kommer kommunerna alltså kunna få besked om kostnaden för nästkommande år. Principerna för modellen har fått positiv respons i projektets referensgrupp med tjänstepersoner från kommunerna.

Kostnadsberäkningar för respektive kommun med den nya kalkylmodellen pågår och kommer att utgöra underlag för dialog med kommunerna under våren 2023 kring förslag till nytt seniorerbjudande. Dialogen avser möjliga justeringar av seniorerbjudandet såsom åldersvillkor, vilka zoner som omfattas, möjligheten att ta ut administrativ avgift m m.

Då Västra Götalandsregionen ansvarar för Västtrafiks ekonomi ingår själva kalkylmodellen inte i dialogen. Principerna för den nya kalkylmodellen beslutas av kollektivtrafiknämnden.

Den nya kalkylmodellen är uppbyggd för att bättre spegla Västtrafiks faktiska kostnader för resandet med seniorkorten samt för att vara mer transparent och förutsägbar för kommunerna som gör tillköp.

//